

Infantesa i tècnica

És una opinió recurrent, emesa sense justificació, que les institucions universitàries viuen distants del seu entorn. Alhora, des del món universitari es lamenta l'allunyament formal ciutadà. Observem en primer lloc que abans, almenys a Europa, la universitat apareixia immersa en el teixit urbà i així semblava més propera al ciutadà. Avui, la complexitat, la naturalesa de les seves activitats i les dimensions adquirides han portat els centres universitaris a situar-se majoritàriament als extraradis de les poblacions. Però no és d'això que vull parlar. Aquest apunt tractarà d'un aspecte especial de la relació entre universitat i societat: la difusió de la ciència. No parlaré de la difusió en general, la que es dirigeix al públic no universitari sense especificar la tipologia del destinatari, sinó la que el converteix en protagonista i es projecta cap al futur.

Portem ja uns quants anys que els centres universitaris organitzen jornades de portes obertes, que no es limiten a la visita d'instal·lacions sinó que ofereixen també activitats. Diferents organismes i entitats –el Consell Social, el Rectorat, departaments, càtedres i centres docents, el Departament d'Ensenyament, entitats privades...– organitzen concursos de treballs de recerca per a estudiants de batxillerat, setmanes de la ciència, olimpíades del coneixement, la Fira de la Ciència entre Tots... En particular, aquest any he viscut en persona uns concursos de robots que m'han captivat. Sembla que la denominació «robot» té origen en una anècdota de la traducció anglesa de l'obra de teatre *R.U.R. (Rossum's Univer-*

PEP OUXANS

sal Robots, 1920), del txec Karel Čapek. El traductor no va gosar transcriure la paraula txeca *robot* com a «treballador forçat», que és el que significa, i va conservar el mot original, que ha estat adoptat mundialment. Els robots ja no desvetllen temors. Els robots presentats als concursos eren robots simpàtics. Van ser dissenyats, construïts, programats i defensats per estudiants de batxillerat o inventats i muntats com a maquetes per estudiants de primària, entre 6 i 8 anys. He pogut constatar l'enginy, l'empenta, les capacitats i habilitats d'uns i altres, l'esperit d'iniciativa, la il·lusió i la flexibilitat per treballar en equip d'estudiants molt joves, i l'entusiasme dels infants per la tècnica i la ciència.

Darrere les mostres d'enginy que van exposar els equips s'endevinava el treball del mestre –dit així, a l'antiga, home o dona– molt pròxim per als més petits i més distant, però amatent, per als més grans. L'experiència d'anys anteriors ajudava a fer una presentació àgil i respectar els apartats que puntuaven. Els mecanismes revelaven la flexibilitat inventiva de construccions aparentment senzilles que havien de realitzar, sense rectificació manual de les desviacions, un programa precís d'accions automàtiques programades.

Sobretot, s'ha de destacar l'encisadora frescor voluntariosa que hi posen els més petits. A la manera de l'historiador L. Mumford, que va titular el seu llibre *Tècnica i civilització*, he gosat titular l'experiència *infantesa i tècnica*. Una experiència de difusió de la ciència i la tecnologia en què els destinataris són els protagonistes i esdevenen inventors.

Girobòtica

El diumenge 23 de febrer de 2014, al matí, més de 140 infants d'entre 6 i 8 anys van participar en la primera edició de Girobòtica, celebrada en els locals de l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona. Els participants van presentar 36 idees innovadores per a nous jocs i joguines inclusives.
(Notícia dels diaris del dia 24 de febrer).